

Количева Ю. О., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Нашинець-Наумова А. Ю., к.ю.н.

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Актуальною проблемою на сьогодні залишається чітке визначення місця і ролі Президента України в загальній системі органів влади, в системі стримувань і противаг. Недоліки нормативно-правової регламентації конституційно-правового статусу Президента України породжують проблему недостатнього функціонування всієї системи стримувань і противаг в Україні. В свою чергу ця система суттєво впливає на дотримання принципу прав та свобод людини і громадянина в Україні. «Концепція нової Конституції України», схвалена Верховною Радою УРСР 19 червня 1991 р. стала першим документом, в якому офіційно вказувалося на заснування інституту Президентства в політичній системі України. 5 липня 1991 р. Верховна Рада України приймає Закон УРСР «Про заснування поста Президента Української РСР». Загальні прямі вибори глави держави відбулися у 1991 році. Президент став уособленням незалежної Української держави юридично і фактично. Важливим етапом у розвитку незалежності держави було прийняття Конституції України 28 червня 1996 р. Основний Закон суттєво обмежив повноваження Президента України. Згідно зі ст. 102 його було визнано главою держави.

За конституційно-правовою теорією глава держави – це або конституційний орган, або водночас і вища посадова особа держави. Якщо ж глава держави є конституційним органом, його можна визначити невід'ємною складовою законодавчої влади, тому що без його підпису закон є недійсним. В іншому випадку він є главою виконавчої влади і водночас главою держави або лише главою держави, який не входить до будь-якої гілки влади.

Згідно з Конституцією України Президент України є главою держави. Проте місце і роль глави держави в системі органів саме державної влади у Конституції чітко не визначені. Надання Президенту статусу глави держави пояснюється перш за все необхідністю підвищити рівень представництва держави всередині країни і за її межами в період проголошення і становлення України як незалежної держави. Виходячи з цього, слід визнати, що здійснення ним представницької функції гаранта державного суверенітету, територіальної цілісності, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина дає можливість

Президентіві України посідати особливе місце в системі органів державної влади і не входити до жодної з її гілок.

У державному механізмі України Президент є лише одним з вищих органів державної влади (поряд з парламентом, урядом, Верховним Судом, Конституційним Судом), тобто підпорядкований тільки народу. Тому діяльність Президента має спрямовуватись, у першу чергу, всередину державного механізму. Гарантування Конституції, основних прав і свобод Президентом має досягатись шляхом впливу на інші вищі органи державної влади з метою координації, узгодження і консолідації, спрямування їх діяльності на виконання Конституції, засад внутрішньої та зовнішньої політики, визначених парламентом. Саме в цьому, на мою думку, полягає сутність інституту Президента. Сьогодні Президент України не є складовою будь-якої з гілок влади. Хоча, за переконанням частини науковців, він, за колом своїх функціональних обов'язків, тяжіє до виконавчої гілки влади.

Однак уряд створений як вищий орган виконавчої влади. Тому має місце розмежування не тільки повноважень, а й самої державної влади між Президентом і урядом, між парламентом і Президентом.

Президент виступає в якості арбітра в системі стримувань і противаг. Проте, прямо Основний Закон України не називає главу держави арбітром. Це часто породжує суперечності між гілками влади і Президентом України. Натомість внесення такого положення було б прямою вказівкою представникам інших гілок влади на Президента України як на політичну фігуру, завданням якої є вирішувати суперечки між ними. Для цього необхідно внести відповідні зміни до Конституції України, які б визначали статус Президента України як арбітра, конкретні арбітражні повноваження, відповідальність державних органів за ігнорування або порушення цієї норми.

Президент України відіграє надзвичайно важливе значення у формуванні всієї судової влади, адже відповідно до пункту 23 статті 106 Конституції України глава держави утворює суди у визначеному законом порядку.

Серйозною прогалиною в законодавстві є те, що статус Президента України як арбітра є нерегламентованим. Це породжує можливість виникнення та загрозу невирішеності суперечностей між гілками влади і Президентом України. Потреба у прямому закріпленні в Конституції України статусу глави держави як арбітра важлива і для уточнення досить неоднозначного положення статті 6 Конституції України, відповідно до якого державна влада здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу і судову. Дана норма породжує досить логічне питання про те, чи здійснює Президент України державну владу відповідно до положень статті

6 Конституції України з огляду на ту обставину, що глава держави не належить до жодної з передбачених у цій статті гілок влади.

Вирішення усіх вищезазначених проблем конституційно-правового статусу глави держави варто було б закріпити та уточнити на законодавчому рівні в Конституції України, а також шляхом прийняття Закону України «Про Президента України» із одночасним внесенням змін до п. 31 статті 106 Конституції України з вказівкою на те, що Президент України може здійснювати інші повноваження, визначені не лише Конституцією, а й законами України.

Література

1. Бисага Ю. М., Чечерський В. І. Конституційно-процесуальне право: навч. посіб. – Ужгород, 2003. – 206 с.
2. Колодій А. М., Олійник А. Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підруч. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 504 с.
3. Муніципальне право України: підручник / В. Ф. Погорілко, О. Ф. Фрицький, М. О. Баймуратов та ін.; За ред. В. Ф. Погорілка, О. Ф. Фрицького. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.

УДК 378:374 (043.2)

Коновалов С. А., студент,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Нашинець-Наумова А. Ю., к.ю.н.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В СФЕРІ ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА

Проблема забезпечення інформаційної безпеки в сфері транспортного права багатопланова і повинна розглядатися з різних сторін. Можна виділити три головні напрями аналізу цієї проблеми. Перший напрям – це соціальний аспект проблеми. Він полягає в тому, що в умовах науково-технічної революції росте небезпека помилок людей в їх безпосередній діяльності. Другий напрям проблеми характеризується потенціалом організаційних можливостей у рамках тієї або іншої системи господарювання. Значний спад активності в громадській і виробничих сферах життя нашого суспільства не міг не позначитися на уповільненні темпу зростання рівня безпеки. І, нарешті, третій напрям. Він складає науковий зміст проблеми забезпечення інформаційної безпеки в сфері транспортного права.